

**SPRAWOZDANIE
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY**

ZA 2025 ROK

Wolbórz, marzec 2026

Wprowadzenie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz.49 ze zm.) reguluje zasady wspierania rodziny oraz organizowania pieczy zastępczej dla dzieci, które z różnych przyczyn nie mogą pozostawać w swoim środowisku rodzinnym. Jej głównym celem jest zapewnienie każdemu dziecku bezpiecznego, stabilnego i wspierającego środowiska wychowawczego, a także wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Ustawa określa różne formy pieczy zastępczej, w tym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze, a także wskazuje obowiązki gmin w zakresie zapewnienia dzieciom odpowiedniej opieki, monitorowania ich sytuacji oraz wspierania powrotu do rodzin biologicznych lub zapewnienia im trwałej opieki zastępczej.

Zgodnie z art. 179 ustawy, gminy są zobowiązane do sporządzania rocznych sprawozdań o funkcjonowaniu pieczy zastępczej na swoim terenie.

Niniejsze sprawozdanie ma na celu przedstawienie liczby dzieci objętych pieczą zastępczą, rodzaju pieczy, kosztów ponoszonych przez gminę oraz podejmowanych działań wspierających dzieci i rodziny w 2025 r. Dane te umożliwiają ocenę funkcjonowania systemu pieczy zastępczej, planowanie działań wspierających dzieci oraz identyfikację obszarów wymagających dodatkowej interwencji instytucji pomocowych.

I. Wspieranie rodziny

Wspieranie rodziny - to zespół działań podejmowanych przez instytucje państwowe i samorządowe, mających na celu pomoc rodzinom w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom bezpiecznego i stabilnego rozwoju. Działania te obejmują m.in. pomoc socjalną, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, wsparcie finansowe, edukacyjne i zdrowotne, a także działania profilaktyczne i interwencyjne w sytuacjach zagrożenia dziecka.

Celem wspierania rodziny jest wzmocnienie jej funkcji opiekuńczo - wychowawczych, zapobieganie sytuacjom kryzysowym, a w przypadku zagrożeń – zapewnienie dziecku odpowiedniej opieki, w tym poprzez pieczę zastępczą, z zachowaniem jak największego bezpieczeństwa i komfortu emocjonalnego.

II. Określenie zadań własnych gminy

Gmina, jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego, realizuje **zadania własne w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej**. Do zadań tych należą m.in.:

- zapewnienie dzieciom, które nie mogą pozostawać w rodzinie biologicznej, odpowiedniej opieki w formie pieczy zastępczej (rodzinnej lub instytucjonalnej),
- monitorowanie sytuacji dzieci w pieczy zastępczej oraz wspieranie rodzin zastępczych i rodzin biologicznych w procesie wychowawczym,
- prowadzenie działań profilaktycznych i wspierających rodziny w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej, szkołami, służbami oraz innymi instytucjami w celu zapewnienia wsparcia dzieciom i rodzinom,
- sporządzanie rocznych sprawozdań dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej na terenie gminy, zgodnie z **art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej**.

Realizacja tych zadań ma na celu przede wszystkim zapewnienie dzieciom bezpiecznego, stabilnego i wspierającego środowiska wychowawczego oraz wzmocnienie rodzin w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Realizacja zadań gminy w zakresie wspierania rodziny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu, jako jednostka organizacyjna wspierania rodziny podejmowała w 2025 roku następujące działania:

- realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

W Gminie Wolbórz w 2025 r. realizowany był Gminny Program Wspierania Rodziny przyjęty Uchwałą Nr XI/99/2025 Rady Miejskiej w Wolborzu z dnia 28 stycznia 2025 r. na lata 2025 - 2027.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z kluczowych narzędzi w zapewnianiu kompleksowego wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Jego celem jest stworzenie systemu pomocy, który odpowiada na potrzeby rodzin, wspiera je w przewyżnianiu trudności oraz umożliwia im powrót do samodzielności i stabilności. Program realizowany w naszej gminie obejmował różnorodne działania skierowane do rodzin w kryzysie, w tym rodziny z dziećmi, rodziny z problemami wychowawczymi, uzależnieniami, a także rodziny, w których występują problemy związane z przemocą domową.

W ramach realizacji programu podejmowane były działania profilaktyczne i interwencyjne, które miały na celu wsparcie rodzin w różnych obszarach życia: wychowawczym, społecznym, emocjonalnym i finansowym. Program przewidywał współpracę z pracownikami socjalnymi, asystentem rodziny, psychologami oraz innymi specjalistami, którzy wspierali rodziny w trudnych sytuacjach.

Celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie efektów realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w roku 2025, omówienie przeprowadzonych działań oraz ocena skuteczności podjętych działań w kontekście potrzeb społecznych gminy. Sprawozdanie stanowi podsumowanie

działań podejmowanych w ramach programu oraz wskazuje na obszary wymagające dalszego wsparcia i rozwoju.

Głównym celem programu było zapewnienie wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Działania podejmowane w ramach programu koncentrowały się na wzmacnianiu kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów, zapewnieniu dzieciom i młodzieży dostępu do wsparcia dziennego oraz współuczestniczeniu gminy w kosztach związanych z przebywaniem dzieci w pieczy zastępczej.

III. Odbiorcy programu – grupy docelowe

Odbiorcami programu były rodziny zamieszkujące na terenie miasta i gminy Wolbórz, w szczególności rodziny wykluczone społecznie lub zagrożone tym zjawiskiem oraz rodziny, które wymagały wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych:

- rodziny niepełne,
- rodziny wielodzietne,
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodziców np. konflikty małżonków, uzależnienia,
- rodziny dotknięte przemocą domową.

IV. Wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin

ASYSTENT RODZINY

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje możliwość wsparcia rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez wprowadzenie w środowisko asystenta rodziny. Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 2. ww. ustawy - praca asystenta rodziny może być wykonywana w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy.

Asystent rodziny - to specjalista działający w ramach systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej, którego zadaniem jest bezpośrednia, kompleksowa pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Rolą asystenta jest wspieranie rodziny w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, udzielanie porad i wskazówek, a także mobilizowanie rodziny do podejmowania działań zmierzających do poprawy sytuacji dziecka i całego gospodarstwa domowego.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną w sposób ciągły, prowadząc wizyty domowe, diagnozując potrzeby, koordynując dostęp do świadczeń socjalnych, edukacyjnych, zdrowotnych oraz wspierających rozwój dziecka.

Celem funkcjonowania asystenta rodziny jest przede wszystkim wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców, zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz przeciwdziałanie

umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, tam gdzie możliwe jest zapewnienie im bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju w środowisku rodzinnym. Decyzję o przydzieleniu asystenta rodziny podejmuje kierownik ośrodka pomocy społecznej na wniosek pracownika socjalnego, w oparciu o ocenę sytuacji rodziny i potrzeby wsparcia.

W 2025 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolborzu zatrudniał 1 asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy.

Zatrudniony asystent posiadał stosowne kwalifikacje określone w art.12 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Asystent w roku objętym sprawozdaniem pracował z 10 rodzinami, które wychowywały 27 małoletnich dzieci, przy czym nie przekroczono limitu rodzin przypadającego na jednego asystenta, określonego w art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. 15 rodzin. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych pomocą i wsparciem asystenta rodziny, wraz z liczbą dzieci w tych rodzinach.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem asystenta rodziny w 2025 roku.

asystent	liczba rodzin	liczba osób dorosłych	liczba dzieci w rodzinach
Asystent	10	13	27

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu.

Źródła finansowania zatrudnienia asystenta rodziny w 2025 r. to:

- środki własne – 102 913,55 zł,
- środki z budżetu państwa – 14 328,90 zł,
- środki z Funduszu Pracy – 29 233,55 zł.

Tabela 2. Struktura rodzin objętych pomocą i wsparciem asystenta rodziny w 2025 roku

Ogólna liczba rodzin	10
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną	32,5 m-cy
Rodziny pełne	7
Rodziny niepełne	3
Rodziny wielodzietne	4
Ilość dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi lub niepełnosprawnością	4
Dzieci przebywające w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym	0
Dzieci przebywające w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii	1
Ilość osób z problemem alkoholowym	6
Liczba rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieska Karta	1
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora	8
Liczba rodzin objętych pomocą asystenta na podstawie postanowienia sądu	1
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę w 2025 r.	2

Liczba rodzin, które skorzystały z pomocy wspierających (poradnie pedagogiczne, psychologiczne, pomoc psychologiczna w szkole itp.)	10
---	----

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu.

Z uwagi na przeprowadzkę dwóch rodzin i brak możliwości kontynuacji działań, współpraca z tymi rodzinami została zakończona.

Asystent realizując plan pomocy rodzinie współpracował przede wszystkim z przedstawicielami:

- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Piotrkowie Trybunalskim,
- Placówkami oświatowymi (dyrektor, pedagog, wychowawca),
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim,
- Komisariatem Policji w Wolborzu.

Asystent rodziny rozlicza swoją pracę w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, prowadzi szczegółową dokumentację obejmującą m.in.:

- **Karty pracy z rodziną** – dokumenty opisujące wizyty, przebieg działań, obserwacje i podejmowane interwencje;
- **Indywidualne plany pracy z rodziną** – opracowywane dla każdej rodziny z określeniem celów, działań oraz terminów realizacji;
- **Raporty i sprawozdania okresowe** – podsumowujące przebieg działań i osiągnięte efekty w danym okresie (co 6 miesięcy okresowa ocena planu pracy z rodziną);
- **Notatki służbowe** – dokumentujące bieżące spotkania, konsultacje, kontakty telefoniczne oraz współpracę z innymi instytucjami.

Podsumowując:

Praca asystenta rodziny jest niezwykle istotna i potrzebna, gdyż pozwala na wczesne rozpoznawanie trudności w funkcjonowaniu rodzin oraz podejmowanie działań zapobiegających ich pogłębianiu. Dzięki stałemu wsparciu, doradztwu i współpracy z rodzinami asystent pomaga w budowaniu pozytywnych kompetencji wychowawczych, poprawie relacji rodzinnych oraz zwiększeniu bezpieczeństwa dzieci. Rola asystenta rodziny ma zatem kluczowe znaczenie dla skutecznego wspierania rodzin, minimalizowania ryzyka umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej i wspierania rodzin w utrzymaniu stabilności opiekuńczo-wychowawczej.

V. Placówka Wsparcia Dziennego

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych jest działająca od 2022 roku w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolborzu **Placówka Wsparcia Dziennego pn. „Akademia Uśmiechu”**.

Placówka Wsparcia Dziennego „Akademia Uśmiechu” mieści się w budynku Szkoły Podstawowej w Wolborzu, z którą podpisano porozumienie dotyczące użyczenia pomieszczeń pod działalność PWD.

Poprzez działalność Placówki Wsparcia Dziennego, realizowane są zadania określone w ustawie z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49 ze zm.) a także Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025.

Placówka Wsparcia Dziennego prowadzona jest w formie opiekuńczej i zapewnia dziecku:

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w nauce,
- organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka zajmuje się wsparciem rodzin w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pobyt dziecka w placówce jest bezpłatny oraz dobrowolny. Wyjątek stanowi sytuacja, kiedy sąd wydaje postanowienie o konieczności uczęszczania dziecka do placówki, jednak w naszej gminie nie ma obecnie takich przypadków. Dzieci uczęszczające do Placówki Wsparcia Dziennego otrzymują wsparcie w prawidłowym rozwoju, nabywają umiejętności społeczne, niwelują deficyty w nauce.

Kadra Placówki Wsparcia Dziennego

W placówce w 2025 r. pracował jeden wychowawca, zatrudniony na 1/2 etatu. Czas pracy to 4 godziny dziennie według harmonogramu. Wychowawca spełniał wymagania kwalifikacyjne, ponieważ posiadał wykształcenie wyższe pedagogiczne. Pracę wychowawcy nadzorował kierownik placówki zatrudniony na 3/8 etatu. Zawarto także 3 umowy zlecenie z dodatkową kadrami do prowadzenia zajęć dydaktycznych.

W Placówce prowadzone były następujące zajęcia:

- Zajęcia z psychologiem,
- Zajęcia z matematyki,
- Zajęcia sportowo-rekreacyjne,
- Zajęcia Trening Umiejętności Społecznych.

Finansowanie placówki

Placówka finansowana była zgodnie z planem finansowym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025. Plan na to zadanie w roku 2025 wynosił 214 500,00 zł. Kwota wydatkowana wyniosła 184 068,48 zł.

Działalność Placówki Wsparcia Dziennego w okresie sprawozdawczym

Placówka prowadziła swą działalność przez cały rok przez trzy godziny dziennie od poniedziałku do piątku w godzinach 13.00 – 16.00 z wyjątkiem miesiąca lipca 2025 r.

W zajęciach uczestniczyły dzieci uczęszczające do szkół podstawowych z terenu Gminy Wolbórz. W okresie sprawozdawczym zapisanych było do placówki 30 dzieci w wieku od 7 do 14 roku życia.

W placówce każdego dnia zapewniano dzieciom bieżącą pomoc w nauce, wspierano w odrabianiu prac domowych, przygotowywano do klasówek, sprawdzianów oraz odpowiedzi ustnych. Dbano o to, aby każde dziecko miało możliwość spokojnej pracy, zrozumienia omawianego materiału oraz utrwalenia wiadomości. Tłumaczono trudniejsze zagadnienia, pomagano w organizacji nauki i uczono systematyczności. Celem było nie tylko poprawa wyników w nauce, ale także budowanie wiary we własne możliwości, rozwijanie samodzielności oraz kształtowanie odpowiedzialności za własną edukację.

Czas spędzony w placówce służył również integracji, gdyż miejsce to jest okazją do zawierania nowych znajomości i podtrzymywania relacji już istniejących. W placówce odbywały się różnego rodzaju warsztaty, imprezy, wychowawcze, edukacyjne, plastyczne, sportowe, spotkania okolicznościowe, na których w formie zabawy przekazywano istotne informacje dotyczące różnych tematów, a także mówiono o wartościach, którymi powinien kierować się każdy młody człowiek.

Głównym ich celem było zagospodarowanie dzieciom czasu wolnego w sposób różnorodny oraz wartościowy. Dzieci dzięki tym zajęciom uczyły się odpowiedzialności za wspólne dobro, współpracy, odpowiednich postaw społecznych oraz akceptacji siebie nawzajem. Przez cały rok prowadzone były działania profilaktyczne, mające na celu zapobieganie niepożądanym zjawiskom, na które w dzisiejszych czasach narażone są dzieci.

Poprzez zabawę i naukę zwracano ich uwagę na najistotniejsze kwestie dotyczące bezpieczeństwa, aktywnego i zdrowego stylu życia, a także tworzone warunki sprzyjające kształtowaniu postaw i wartości, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.

Wychowawca posiadał stały kontakt z rodzicami dzieci uczęszczających do placówki, na bieżąco informował ich o postępach i deficytach dzieci.

Tabela nr 3. Liczba dzieci uczęszczających do PWD w 2024 roku oraz w 2025 roku.

Liczba dzieci	2024 r.	2025 r.
Liczba dzieci uczęszczających do Placówki Wsparcia Dziennego	30	30
wiek	7-14 lat	7-14 lat

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu.

Akcje organizowane dla podopiecznych Placówki Wsparcia Dziennego w 2025 r. to m.in.:

- warsztaty krawieckie,
- zorganizowanie ferii zimowych,
- warsztaty perkusji zachodnioafrykańskiej,

- topienie marzanny,
- warsztaty robienia palm wielkanocnych, integracja z seniorami,
- spotkanie wielkanocne połączone z grą terenową,
- stoisko profilaktyczne podczas obchodów Dnia Dziecka,
- piknik profilaktyczny,
- wypoczynek letni do Węgorzewa,
- spotkanie z Kubą Sienkiewiczem – Podwieczorek z Gwiazdą,
- zajęcia prowadzone w ramach Tygodnia Przeciwdziałania Przemocy Rówieśniczej,
- akcja sprzątania cmentarza parafialnego (Grobu Nieznanego Żołnierza, Akcja Znicz),
- warsztaty robienia i dekoracji pierników bożonarodzeniowych,
- akcja „ Bożonarodzeniowa Kartka dla Bohatera” - Kombatantów,
- warsztaty zdobienia bombek na choinkę – zwiedzanie Huty Szkła w Piotrkowie Tryb.,
- jasełka w wykonaniu podopiecznych PWD, które zostały wystawione podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego, spotkania z seniorami oraz podczas wigilii dla osób samotnych i niepełnosprawnych.

Udział w zajęciach PWD jest bezpłatny, dzieci mają zapewniony podwieczorek.

Podsumowując:

Dzieci uczęszczające do Placówki Wsparcia Dziennego miały możliwość wszechstronnego rozwoju oraz wyrównywania braków edukacyjnych. Podczas zajęć dzieci nadrabiały zaległości szkolne, rozwijały umiejętności społeczne i uczestniczyły w różnorodnych formach aktywności edukacyjno - kulturalnej. Placówka organizowała także wyjazdy, warsztaty tematyczne i zajęcia integracyjne, które wzbogacały wiedzę, umiejętności praktyczne i zainteresowania dzieci.

Dzięki systematycznej pracy w placówce dzieci nie tylko poprawiły wyniki w nauce, ale również wzmocniły pewność siebie, umiejętność współpracy i samodzielność. Efekty podejmowanych działań były regularnie dokumentowane i udostępniane społeczności lokalnej – w tym na profilu Facebook, gdzie można było śledzić zdjęcia i zobaczyć dzieci w różnych aktywnościach.

Placówka Wsparcia Dziennego - stwarza dzieciom bezpieczne i twórcze środowisko, w którym mogą rozwijać swoje pasje, poznawać nowe formy spędzania czasu i budować pozytywne relacje rówieśnicze, co ma istotny wpływ na ich rozwój edukacyjny i społeczny.

VI. Ponoszenie kosztów związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej

Obowiązek współfinansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej wprowadza art. 191 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w placówkach opiekuńczo wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. Obowiązek dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka

gmina ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Natomiast w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 4) 10% – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 5) 30% – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 6) 50% – w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka albo środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie tej placówki.

W 2025 roku z terenu gminy nie odnotowano nowych przypadków umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, co może świadczyć o stabilizacji sytuacji rodzin objętych wsparciem oraz skuteczności podejmowanych działań w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dane przedstawione poniżej dotyczą dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2024 roku oraz w latach wcześniejszych. Jednocześnie informuje się, że jedno dziecko w analizowanym okresie osiągnęło pełnoletność, opuściło pieczę zastępczą i powróciło do rodzica biologicznego.

Tabela 4. Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2024 roku i 2025 roku.

l.p.	Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci, umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba dzieci 2024 r.	Wydatki poniesione przez gminę w 2024 r.	Liczba dzieci 2025 r.	Wydatki poniesione przez gminę w 2025 r.
1.	placówki opiekuńczo-wychowawcze	1 pobyt do 22.03.2024 r.	9569,69 zł	-	-
2.	rodziny zastępcze spokrewnione	12	32 120,67 zł	12 (1 dziecko 17.06.2025 r opuściło pieczę zastępczą)	45 032,32 zł
3.	a) rodzina zastępcza niezawodowa, b) usługa pomocy w sprawowaniu opieki nad dziećmi i pracami	1 pobyt od 07.10.2024 r.	606,85 zł -	1	4 551,00 zł 527,82 zł

	gospodarskimi w rodzinie zastępczej niezawodowej				
4.	opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	dotyczy ww. dzieci	8 549,24 zł	dotyczy ww. dzieci	15 275,91 zł
	ogółem:	14	50 846,45 zł	13	65 387,05 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu.

Zgodnie z danymi pozyskanymi z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim w 2025 roku - 13 dzieci z terenu naszej gminy przebywało w pieczy zastępczej, w tym:

- w rodzinie zastępczej spokrewnionej: 12 dzieci,
- w rodzinie zastępczej niezawodowej: 1 dziecko.

Reasumując: w niektórych sytuacjach, mimo podejmowanych działań wspierających rodziny, konieczne jest umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej. Decyzja ta, choć wiąże się z obowiązkiem finansowania pobytu przez gminę, często stanowi najlepsze rozwiązanie dla bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju dziecka. Umieszczenie w pieczy zastępczej pozwala zapewnić dziecku odpowiednie warunki opieki, wsparcie wychowawcze i dostęp do specjalistycznej pomocy, jednocześnie dając rodzinie czas i możliwość podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji opiekuńczo-wychowawczej i odzyskanie dzieci.

Jednakże w części rodzin, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej nie zawsze występuje motywacja rodziców biologicznych do odzyskania dzieci. Często rodzice koncentrują się na własnych potrzebach lub rezygnują z podejmowania działań zmierzających do poprawy sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, co utrudnia powrót dzieci do rodziny naturalnej. Z tego względu wsparcie asystenta rodziny i pracowników socjalnych pozostaje niezbędne, zarówno w zakresie pracy wychowawczej z rodzicami, jak i monitorowania bezpieczeństwa i rozwoju dzieci.

VII. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej

W ramach monitorowania realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027” dokonano porównania danych liczbowych o osobach i rodzinach objętych wsparciem w stosunku do ogólnej liczby ludności, analizy występujących problemów w tych rodzinach, zadań jakie zostały podjęte przez poszczególne podmioty działające na rzecz rodziny. Dane dotyczą roku 2024 i roku sprawozdawczego 2025.

Tabela 5. Analiza danych liczbowych o rodzinach objętych wsparciem.

Wyszczególnienie	Rok 2024	Rok 2025
Liczba mieszkańców gminy	7688	7670
Liczba osób objętych pomocą społeczną	187	188
Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej	4,86	4,65
Liczba rodzin niepełnych	20	18
Liczba rodzin niewydolnych pod względem opiekuńczo-wychowawczym	36	26
Liczba dzieci/młodzieży korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu”	53	41
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	341	329
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego	16	11
Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny	80	81
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń „Za życiem”	0	0
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	9	10
Liczba uczniów, którym przyznano stypendium szkolne	31	22
Liczba dzieci/młodzieży z terenu gminy przebywających w pieczy zastępczej	14	13
Kwota wydatkowana z budżetu gminy na pokrycie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej	50 846,45 zł	65 387,05 zł
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	11	10
Liczba placówek wsparcia dziennego na terenie gminy	1	1
Liczba godzin specjalisty psychoterapii uzależnień w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych	190	312
Liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego	14	12
Liczba Niebieskich Kart wszczynających procedurę w danym roku	17	23
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy Domowej	6	6
Liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	46	40

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu.

Tabela 6. Analiza powodów udzielanej pomocy.

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2024 r.	Liczba rodzin w 2025 r.
Ubóstwo	90	72
Bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	16
Bezrobocie	65	62
Niepełnosprawność	96	100
Długotrwała lub ciężka choroba	62	69
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	36	26
Przemoc domowa	1	0
Alkoholizm	21	19
Narkomania	0	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4
Zdarzenie losowe	2	2
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wolborzu.

Z analizy powyższych danych wynika, iż w porównaniu do 2024 r. - w roku sprawozdawczym:

1) **zmniejszyła się:**

- liczba mieszkańców gminy;
- liczba rodzin niepełnych;
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- liczba rodzin niewydolnych pod względem opiekuńczo-wychowawczym;
- liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych;
- liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego;
- liczba uczniów, którym przyznano stypendium szkolne;
- liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych;
- liczba osób zgłoszonych do GKRPA w celu podjęcia leczenia odwykowego.

Zmniejszenie wartości części wskaźników w porównaniu z rokiem poprzednim może wynikać z kilku czynników. Przede wszystkim jest to efekt naturalnych zmian demograficznych, takich jak migracje mieszkańców czy zmiany w strukturze rodzin. Wpływ na te dane ma również aktualizacja ewidencji oraz różnice w liczbie składanych wniosków o pomoc w poszczególnych latach oraz różnice w liczbie osób i rodzin ubiegających się o wsparcie w poszczególnych latach. Ponadto podejmowane działania takie jak praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny czy działania edukacyjne i profilaktyczne prowadzone na terenie gminy mogą przyczyniać się do poprawy funkcjonowania rodzin oraz ograniczenia skali występowania problemów społecznych. Zmiany te

mogą również wynikać z poprawy sytuacji życiowej części rodzin, co skutkuje mniejszą potrzebą korzystania z określonych form pomocy.

Należy również podkreślić, że wahania wartości wskaźników w poszczególnych latach są zjawiskiem naturalnym i wynikają ze zmieniających się potrzeb mieszkańców oraz bieżącej sytuacji społeczno-ekonomicznej rodzin zamieszkujących teren gminy Wolbórz.

2) wzrosła:

- liczba osób objętych pomocą społeczną;
- liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego;
- liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny,
- liczba godzin konsultacji w Punktach Konsultacyjnych;
- liczba Niebieskich Kart wszczynających procedurę;
- kwota wydatkowana z budżetu gminy na pokrycie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Odnotowano nieznaczny wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej, co może wynikać zarówno ze zmieniającej się sytuacji materialnej mieszkańców, jak i z większej świadomości możliwości korzystania z dostępnych form wsparcia.

Wzrost liczby godzin konsultacji w Punktach Konsultacyjnych świadczy o większym zapotrzebowaniu na specjalistyczną pomoc,

- należy kontynuować promocję Punktów Konsultacyjnych, zapewniać łatwy dostęp do konsultacji psychologicznych.

Wzrost liczby procedur Niebieska Karta oznacza potrzebę zwiększonej uwagi wobec przemocy domowej w rodzinie i szybkiego reagowania instytucji,

- należy wzmacniać współpracę między szkołami, policją, OPS i GKRPA; prowadzić działania profilaktyczne i edukacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wzrost wydatków z budżetu gminy na pokrycie kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest naturalny, mimo zmniejszenia liczby dzieci, ze względu na procentowy wzrost kosztów z każdym rokiem pobytu dziecka w pieczy,

- należy planować budżet, monitorować koszty, a także wspierać dzieci w powrocie do rodziny lub w zapewnieniu trwałej opieki zastępczej.

Wzrost liczby Kart Dużej Rodziny świadczy o większej liczbie rodzin spełniających kryteria programu oraz rosnącej świadomości mieszkańców dotyczącej przysługujących uprawnień,

- należy informować o korzyściach płynących z KDR i monitorować wykorzystanie uprawnień przez rodziny.

Wzrost liczby przyznanych dodatków mieszkaniowych może wynikać z pogorszenia sytuacji materialnej części rodzin lub wzrostu kosztów utrzymania mieszkań,

- należy kontynuować monitoring sytuacji mieszkaniowej rodzin oraz informować o możliwości ubiegania się o wsparcie.

Jednocześnie należy wskazać, że niektóre wskaźniki mogą ulegać wzrostowi nie z powodu nasilenia problemów społecznych, lecz w wyniku większej dostępności pomocy, wzrostu

świadomości mieszkańców dotyczącej możliwości uzyskania wsparcia oraz większej aktywności instytucji w zakresie reagowania na pojawiające się trudności. W związku z tym przedstawione dane należy analizować w szerszym kontekście funkcjonowania lokalnej społeczności oraz podejmowanych działań pomocowych i profilaktycznych.

VIII. Harmonogram realizacji programu

Realizacja programu odbywała się na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zadania były i nadal będą realizowane w sposób ciągły, długofalowy i systemowy na podstawie programu realizowanego w kolejnych latach 2025-2027.

IX. Zwiększanie kompetencji pracowników socjalnych i asystenta rodziny – doskonalenie zawodowe

W celu zapewnienia wysokiego poziomu świadczonych usług pracownicy socjalni i asystent rodziny regularnie uczestniczą w szkoleniach, konferencjach i supervizjach, poszerzając swoją wiedzę i kompetencje w zakresie pracy z rodziną, przeciwdziałania przemocy oraz rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych. Zdobyte umiejętności są wykorzystywane w bieżącej pracy, co wpływa na jakość i skuteczność udzielanego wsparcia.

W 2025 r. pracownicy ośrodka uczestniczyli w szkoleniach z zakresu:

Pracownicy socjalni:

1. Szkolenie specjalistyczne z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, luty 2025 r.,
2. Zapewnienie dziecku ochrony w związku z przemocą domową, realizator Ośrodek Twórczej Interwencji, kwiecień 2025 r.,
3. Praktyczna realizacja przepisów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i realizacji procedury Niebieskie Karty, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, maj 2025 r.,
4. Interpretacja zmian prawnych ustawy o pomocy społecznej i aktów wykonawczych, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, czerwiec 2025 r.,
5. Sytuacje konfliktowe i asertywność w pracy socjalnej, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, czerwiec 2025 r.,
6. Akademia Samorządowca – szkolenie on-line, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, sierpień 2025 r.,
7. RODO w kontekście programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, wrzesień 2025 r.,
8. Cyberbezpieczeństwo, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
9. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji – socjotechnika, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
10. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, regulacje prawne, szkolenie on-line,

- realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
11. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, bezpieczeństwo pracy biurowej, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 12. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji - phishing, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 13. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, niezamierzone zagrożenia wewnętrzne, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 14. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, bezpieczeństwo w Internecie, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 15. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, bezpieczeństwo poczty e-mail, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 16. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, podstawy bezpieczeństwa fizycznego aktywów, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 17. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, najlepsze praktyki, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 18. Konferencja „Przemoc dziedziczona – bagaż, który dźwigasz”, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, listopad 2025 r.,
 19. Szkolenie z wykorzystaniem Symulatora Zagrożeń Internetowych, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
 20. Superwizja z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych oraz Grup Diagnostyczno-Pomocowych z terenu woj. łódzkiego , realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, listopad 2025 r.,
 21. Psychologiczne i prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej z uwzględnieniem problematyki uzależnienia od alkoholu w praktyce OPS,ZI oraz GKRPA, realizator Ośrodek Twórczej Interwencji, listopad 2025 r.,
 22. Zamówienia publiczne przy realizacji projektów w ramach programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, realizator Kancelaria Doradcza Progressio, listopad 2025 r.,
 23. Zarządzanie zespołem kadr organizujących usługi społeczne, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, grudzień 2025 r.,
 24. Bezpieczeństwo i higiena pracy, realizator Polskie Centrum Szkoleniowe, Tomaszów Mazowiecki, grudzień 2025 r.

Asystent rodziny:

1. Cyberbezpieczeństwo, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
2. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji – socjotechnika, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
3. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, regulacje prawne, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
4. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, bezpieczeństwo pracy biurowej, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,

5. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji - phishing, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
6. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, niezamierzone zagrożenia wewnętrzne, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
7. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, bezpieczeństwo w Internecie, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
8. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, bezpieczeństwo poczty e-mail, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
9. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, podstawy bezpieczeństwa fizycznego aktywów, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
10. Cyberbezpieczeństwo – zasady ochrony informacji, najlepsze praktyki, szkolenie on-line, realizator CBI 24 Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie, listopad 2025 r.,
11. Konferencja „Przemoc dziedziczona – bagaż, który dźwigasz”, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, listopad 2025 r.,
12. Praca socjalna na terenach wiejskich. Szanse i ograniczenia, realizator Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi, listopad 2025 r.

Uzyskane rezultaty:

Podnoszenie kwalifikacji i szkolenia pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny przyczyniają się do poprawy jakości świadczonej pomocy rodzinom w kryzysie. Dzięki zdobytej wiedzy i umiejętnościom pracownicy lepiej rozpoznają potrzeby rodzin, skuteczniej reagują na sytuacje kryzysowe oraz wdrażają adekwatne formy wsparcia. Szkolenia zwiększają również ich kompetencje w zakresie pracy z dziećmi oraz z rodzinami dotkniętymi przemocą domową, co wpływa na skuteczniejsze działania interwencyjne i profilaktyczne. W efekcie poprawia się współpraca z rodzinami, wzrasta skuteczność podejmowanych działań, a także zwiększa się szansa na stabilizację sytuacji życiowej osób objętych wsparciem.

X. Podsumowanie i analiza potrzeb na 2026 rok:

Brak nowych umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej w 2025 roku należy ocenić pozytywnie, jednak analiza potrzeb na 2026 rok w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny wskazuje na konieczność kontynuowania i wzmocnienia działań profilaktycznych oraz wspierających, gdyż w części rodzin nadal występują trudności opiekuńczo-wychowawcze, społeczne i bytowe wymagające systematycznej pracy.

Na 2026 rok kluczowe potrzeby obejmują:

- 1) utrzymania i rozwoju usługi asystenta rodziny,
- 2) współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- 3) zapewnienia rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, w szczególności dzieciom i młodzieży z rodzin o niskich dochodach,
- 4) utrzymania dobrej współpracy pomiędzy podmiotami wspierającymi rodzinę,

- 5) zabezpieczenie środków finansowych na kontynuowanie działalności Placówki Wsparcia Dziennego,
- 6) systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników działających w obszarze wspierania rodziny oraz zabezpieczenia w budżecie na ten cel odpowiednich środków finansowych.
- 7) wdrożenie programów wzmacniających kompetencje rodzicielskie.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w 2026 roku powinna koncentrować się na kompleksowym i zindywidualizowanym wsparciu rodzin, zapewniając im narzędzia do przezwyciężania trudności oraz wzmacniania ich samodzielności życiowej.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów, konieczne jest dalsze współdziałanie osób i jednostek organizacyjnych na terenie gminy działających na rzecz rodziny i dzieci, bowiem wyłącznie praca zespołowa stanowić będzie pełne i kompleksowe wsparcie.

Wolbórz, dnia 04.03.2026 r.

Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
Marzena Kusideł